

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אליעזר גולדברג
שופט בית המשפט העליון (בדימוס)

ח' ניסן, תשע"ג
19 מרץ, 2013
מספרנו: 94/13/מחוזי תל אביב
אישי-סודי-למכתב בלבד

המתלונן: מר משה הלוי

בעניין: תלונה שהתקבלה בלשכתנו ביום 7.2.13

החלטה

1. בתלונתו הלין המתלונן על "נוהל בקשות בעניינים פליליים המוגשות למזכירות בתי משפט השלום והמחוזי בתל אביב" מיום 5.5.10 שהוציאה כב' הנשיאה דבורה ברלינר, מבית המשפט המחוזי בתל אביב, אשר חל על פי האמור בו גם על בתי משפט השלום בתל אביב (להלן: הנוהל).
2. הנוהל חל "הן על גופי התביעה והן על הסנגורים, והמזכירות תנהג בהתאם", ונקבע בו:
 - א. בקשות דחייה ובקשות דיוניות אחרות – יש להגיש בקשת דחייה, עם תגובת הצד שכנגד או הצדדים שכנגד. מזכירות תונחה שלא לטפל בבקשות המוגשות ללא תגובה שכזו.
 - ב. בקשות מהותיות וכל בקשה אחרת – ככלל - בקשה מהותית תוגש, כשאליה מצורפת תגובת הצד שכנגד. במקרים חריגים ניתן להגיש בקשה מהותית (או אחרת), ללא תגובה. במקרה כזה, יציין המבקש במפורש ובמודגש - כי הבקשה מוגשת ללא תגובה וינמק. המזכירות תעלה בקשות אלה לשופט" (ההדגשות במקור).
3. בתלונה פירט המתלונן שתי בקשות שביקש להגיש במזכירות הפלילית בבית משפט השלום בתל אביב: האחת, "הודעה לפי פקודת בזיון בית משפט", בה ביקש להורות למשיבה (משטרת ישראל) לקיים החלטה שנתן בית המשפט. לדבריו, המזכירות סירבה תחילה לקבל את

הבקשה בהעדר תגובת המשיבה בכתב. לאחר דין ודברים התירו לו במזכירות להשאיר את הבקשה, והיא הועברה לכב' השופטת לימור מרגולין-וחידי שהחליטה ביום 24.1.13, כי "יש לצרף את תגובת המשיבה". הבקשה השנייה שהגיש הייתה "ערר על החלטת קצין ממונה – תנאי ערובה", אותה סירבה המזכירות לקבל, בהעדר תגובת המשיבה (משטרת ישראל) בכתב.

4. המתלונן הטעים, כי הינו אזרח שאינו מיוצג, המתקשה, דוגמת אחרים שאינם מיוצגים, לקבל את תגובת המשטרה לבקשותיו, לא בעל פה ולא בכתב. הוא גם אינו נמנה על הסניגורים או על גופי התביעה. הנוהל פוגע, לדבריו, בזכות הגישה לערכאות, שהינה זכות חוקתית. עוד ציין, כי "גם לאחר שהאזרח, מגיש הבקשה, מפרט בכתב הטענות את קורותיו עם המשטרה ואת הפעולות שנקט לפני שבכלל פנה לבית המשפט, אנשי המזכירות... מבקשים לקבל בדף נפרד את תגובת המשטרה. ללא דף נפרד... המזכירות מסרבת להעביר את הבקשה לידי שופט תורן". עוד כתב המתלונן, כי הנוהל גם "אינו גמיש ואינו עוסק במצבים של הליכים פליליים מקדמיים (שעדיין לא הוגש כתב אישום נגד האדם) כמו בקשות להחזרת תפוס, בקשות להחזרת עירבון/פיקדון, בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט, בקשות יציאה מהארץ וכדומה".

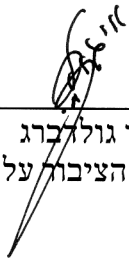
5. המתלונן הגיש את תלונתו על נשיאת בית המשפט המחוזי בתל אביב, כב' השופטת דבורה ברלינר. אולם מאחר שהנוהל שכנגדו הוא טוען חל, כאמור, גם על בתי משפט השלום בתל אביב, שם הגיש את בקשותיו, פניתי לנשיאת בתי משפט אלה, כב' השופטת זיוה הדסי-הרמן, כדי לקבל את תגובתה לתלונה.

6. בתגובתה מסרה כב' הנשיאה, כי הנוהל מיושם מזה שנים רבות בבתי משפט השלום בתל אביב ומטרתו "לייעל את הדיון המשפטי, להביא בפני השופט את עמדות הצדדים במרוכז, ולאפשר לו ליתן החלטה לגופו של עניין. יישום הנוהל נועד לחסוך בזמנם של הצדדים ובזמנו של בית המשפט, ולהימנע מעיכובים מיותרים בשל המתנה לקבלת עמדת הצד שכנגד. הנוהל מנוסח בצורה בהירה, חל על כך הליך פלילי ובמקרים חריגים מאפשר הגשת בקשות ללא תגובה". כב' הנשיאה גם הדגישה, כי "אמנם הנוהל מאזכר גופי תביעה וסניגורים אך הלכה למעשה מיושם על כל מגיש בקשה". בסוף תגובתה ציינה כב' הנשיאה, כי היא סבורה כי "הנוהל והפעלתו על ידי המזכירות ראויים ונותנים מענה הולם לכל הצדדים, בין אם מיוצגים הם ובין אם לאו".

7. המתלונן אינו מלין על התנהגות או התנהלות שופט "במסגרת מילוי תפקידו כשופט", כאמור בסעיף 14 (א) לחוק נציב תלונות הציבור על שופטים התשס"ב-2002, תלונתו תוקפת

כללי נוהל אשר חלים (גם) על בית המשפט בו ביקש להגיש את שתי בקשותיו. תלונה אשר כזאת אין בסמכותי לברר.

8. על אף זאת סבורני, כי על שרת המשפטים ומנהל בתי המשפט ליתן את הדעת לטענותיו של המתלונן. לא זו בלבד שהנוהל מיושם גם כשמגיש הבקשה אינו מיוצג, בעוד שנאמר בו כי הוראותיו חלות "הן על גופי התביעה והן על הסנגורים", אלא שהוא גם אינו מציין את מקור הסמכות להוצאתו. זאת למרות שאינו נותן רק הוראות מינהליות למזכירות, אלא קובע (ראשית לכל) סדרי דין ובגדרם מטיל חובות שאינן מנויות בדין, על מי שמבקש להגיש בקשה בעניינים פליליים לבית המשפט, בכללם חשודים, עצורים ונאשמים.

 אליעזר גולדברג
 נציב תלונות הציבור על שופטים

העתק: המתלונן

כב' הנשיאה זיוה הדסי-הרמן, בית משפט השלום תל אביב
 כב' הנשיאה דבורה ברלינר, בית המשפט המחוזי תל אביב
 כב' הנשיא אשר גרוניס, בית המשפט העליון
 גב' ציפי לבני, שרת המשפטים
 כב' השופט מיכאל שפיצר, מנהל בתי המשפט